
Paratpara Shrirama Dhamavarnanam

పరాత్పర శ్రీరామధామవర్ణనమ్

Document Information

Text title : Shriramadhama Svarupavarnanam

File name : shrIrAmadhAmasvarUpavarNanam.itx

Category : raama

Location : doc_raama

Transliterated by : P. Sudarshana

Proofread by : P. Sudarshana

Description/comments : shrImadvashiShThabharadvAja saMvAda

Latest update : November 16, 2023

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

February 11, 2024

sanskritdocuments.org

పరాత్పర శ్రీరామధామవర్ణనమ్

శ్రీభరద్వాజ ఉవాచ -

వేదవేదాన్తసారజ్ఞ విరఞ్చిప్రభవోత్తమ ।

భవతా యత్సరిజ్ఞాతం తన్న జానన్తి కేచన ॥ ౧॥

అతస్తాస్విం పరిపృచ్ఛామిహరేర్ధాస్త్రాం హి కారణమ్ ।

కిఞ్చ తత్ పరమం ధామ మాధుర్యేశ్వర్యభూషణమ్ ॥ ౨॥

యత్ర సర్వావతారాణామాదికారణ విగ్రహాః ।

క్రీడతి కృపయా మే త్వం తత్స్వతః కథయ ప్రభీ ॥ ౩॥

శ్రీవశిష్ఠ ఉవాచ -

సాధు పృష్టం త్వయా తాత గుహ్యోద్ గుహ్యతమం మహత్ ।

సారాత్ సారతమం వేదసిద్ధాన్తం ప్రవదామి తే ॥ ౪॥

శ్రూయతాం సావధానేన రహస్యమతిదుర్లభమ్ ।

రామభక్తం వినా కాపి న వక్తవ్యం త్వయాఽనఘ ॥ ౫॥

సర్వేశ్వశ్చాపి లోకేశ్వశోచ్ఛర్ష్యం ప్రకృతిమణ్డలాత్ ।

విరజాయాః పరే పారే వైకుణ్ఠం యత్పరం పదమ్ ॥ ౬॥

తస్మాదుపరి గోలోకః సచ్చిదిన్ద్రియగోచరః ।

తన్మధ్యే రామధామాస్తి సాకేతాఖ్యం పరాత్పరమ్ ॥ ౭॥

శ్రీమద్వృన్దావనాదీని తద్ధామావరణేశ్వపి ।

సర్వేషామవతారాణాం సన్తి ధామాన్యనేకశః ॥ ౮॥

కేవలైశ్వర్యముఖ్యాని ధామాన్యేతాని సన్మతే ।

ఐశ్వర్యోపాసకా భక్తా ధ్యాయన్తి ప్రాప్నువన్తి చ ॥ ౯॥

ఏభ్యః పరతమం ధామ శ్రీరామస్య సనాతనమ్ ।

పృథివ్యాం భారతే వర్ష హ్యయోధ్యాఖ్యం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦॥

అఖణ్డసచ్చిదానన్దసన్దోహం పరమాద్భుతమ్ ।

వాఙ్మనోగోచరాతీతం త్రిషు కాలేషు నిశ్చితమ్ ॥ ౧౧॥
 భూతలేఽపి చ యద్ధామ తథాపి ప్రకృతేర్గుణాః ।
 సంస్పృశన్తి న తజ్జాతు జలాని కమలం యథా ॥ ౧౨॥
 కాలః కర్మ స్వభావశ్చ మాయికః ప్రలయస్తథా ।
 ఊర్మయః షడ్ వికారాశ్చ న యత్ర ప్రభవన్తి హి ॥ ౧౩॥
 యదంశేన ప్రకాశేతే విభూతీ ద్వే చ సర్వదా ।
 అధశ్చోర్ధ్వమనన్తే చ నిత్యే చ పరమాద్భుతే ॥ ౧౪॥
 విభాతి సరయూర్యత్ర పశ్చిమాదిత్రిదిక్షు చ ।
 విరజాద్యాః సరిచ్ఛేష్ఠాః ప్రకాశన్తే యదంశతః ॥ ౧౫॥
 పరాన్నారాయణాచ్ఛాపి కృష్ణాత్ పరతరాదపి ।
 యో వై పరతమః శ్రీమాన్ రామో దాశరథిః స్వరాట్ ॥ ౧౬॥
 యస్యానంతావతారాశ్చ కలా అంశా విభూతయః ।
 ఆవేశా విష్ణుబ్రహ్మేశాః పరబ్రహ్మస్వరూపభాః ॥ ౧౭॥
 స ఏవ సచ్చిదానందో విభూతిద్వయనాయకః ।
 వాత్సల్యాద్యద్భుతానన్తకల్యాణగుణవారిధిః ॥ ౧౮॥
 రాజేన్ద్రముకుటప్రోద్యద్రత్నసీరాజితాఙ్గిణా ।
 పిత్రా దశరథేనైవ వాత్సల్యామృతసింధునా ॥ ౧౯॥
 కౌశల్యాప్రముఖాభిశ్చ మాతృభిరాభ్రాతృభిస్త్రీభిః ।
 స్వదారసీతయా చాథ దామీభిశ్చాలిభిస్తథా ॥ ౨౦॥
 సఖిభిః సమరూపైశ్చ దాసైశ్చామితవిక్రమైః ।
 మత్ప్రముఖైర్ముసీన్ద్రశ్చ సుమన్త్రాద్యైశ్చ మన్త్రిభిః ॥ ౨౧॥
 పరివారైరనేకైశ్చ సచ్చిదానన్దమూర్తిభిః ।
 భోగైశ్చ వివిధైర్దైవ్యైరోభగోపకరణైస్తథా ॥ ౨౨॥
 సార్థం వసతి యత్రైవ స్వతన్త్రః క్రీడతే సదా ।
 క్షణం హిత్యా న తద్ధామ క్వచిద్ యాతి స్వయమ్పురుః ॥ ౨౩॥
 తన్మాధుర్యమయం నిత్యమైశ్చర్యాన్తర్గతం ధ్రువమ్ ।
 రామస్యాతి ప్రియం ధామ నాస్త్యనేన సమం క్వచిత్ ॥ ౨౪॥

అతోఽయోధ్యాం రసజ్ఞా యే సర్వదా పర్యుపాసతే |
 ప్రాకృతైశ్చక్షుభిరైవ దృశ్యతే సా కథంచన || ౨౫||
 దేహత్రయవినిర్ముక్తా రామభక్తిప్రభావతః |
 తురీయసచ్చిదానందరూపాః పశ్యన్తి తాం పురీమ్ || ౨౬||
 అథ శ్రీరామచన్ద్రస్య యద్ధామ ప్రకృతేః పరమ్ |
 సచ్చిద్దనపరానందం నిత్యం సాకేతసంజ్ఞకమ్ || ౨౭||
 యదంశప్రభవా లోకా వేకుణ్ణాద్యాః సనాతనాః |
 వజ్ఞ్యామ్యహం మునిశ్రేష్ఠ తస్యావరణసప్తకమ్ || ౨౮||
 పక్షైకస్యాం దిశి శ్రీమాన్ దశయోజనసమ్మితః |
 ఆయోధ్యాయా బహిర్దేశః స వై గోలోకసంజ్ఞకః || ౨౯||
 మహాశమ్భుర్మహాబ్రహ్మీ మహేన్ద్రో వరుణస్తథా |
 ధనదో ధర్మరాజశ్చ మహాన్తశ్చ దిగీశ్వరాః || ౩౦||
 ఏతదంశసముద్భూతా దేవా బ్రహ్మశివాదయః |
 యథాధికారం తే సర్వే స్వస్వలోకేషు సంస్థితాః || ౩౧||
 నిధయో నవధా నిత్యా దశాష్టా సిద్ధయస్తథా |
 త్రయస్త్రింశత్ తథా దేవా గన్ధర్వాశ్చాపసరోగణాః || ౩౨||
 అన్యే చ వివిధా దేవా నిత్యాః సర్వే ద్విజోత్తమ |
 సాయుధాః సగణాః శ్రీమద్రామభక్తిపరాయణాః || ౩౩||
 సప్తర్షయో మునీనద్రాశ్చ నారదసనకాదయః |
 ప్రథమావరణే నిత్యం సాకేతస్య స్థితా మునే || ౩౪||
 వేదమూర్తిధరాః శాస్త్రవిద్యాశ్చ వివిధాస్తథా |
 పచ్చుధా ముక్తయశ్చాపి రూపవత్యః పృథక్ పృథక్ || ౩౫||
 కర్మ జ్ఞానం చ వైరాగ్యం యోగశ్చ సాధనైః సహ |
 ద్వితీయావరణే నిత్యం స్వస్వరూపేణ సంస్థితాః || ౩౬||
 సచ్చిజ్ఞోఽతిర్మయం బ్రహ్మ నిరీహం నిర్వికల్పకమ్ |
 నివిశేషం నిరాకారం జ్ఞానాకారం నిరజ్ఞానమ్ || ౩౭||
 అవాచ్యమగుణం నిత్యమనన్తం సర్వసాక్షికమ్ |
 ఇన్ద్రియవిషయం సవరగ్రాహ్యం స్వప్రకాశకమ్ || ౩౮||

న్యాసినాం యోగినాం యచ్చ జ్ఞానినాం చ లయాస్పదమ్ ।

తృతీయావరణే తద్ వై సాకేతస్య విదుర్బుధాః ॥ ౩౯ ॥

కేచిత్తు కేవలానాం హి తత్రావాసం వదన్తి హి ।

గర్భోదకనివాసీ చ క్షీరార్ణవనివాసకృత్ ॥ ౪౦ ॥

శ్వేతదీపాధిపశ్చాథ రమావైకుణ్ఠనాయకః ।

చతుర్వింశత్యవతారాః సన్తి తత్ర పృథక్ పృథక్ ॥ ౪౧ ॥

సలోకాః సగణాః సర్వే మధురా చ మహాపురీ ।

పురీ ద్వారావతీ నిత్యా కాశీ లోకైకవన్దితా ॥ ౪౨ ॥

కాఞ్చి మాయాపురీ దివ్యా తథా చావన్తికాపురీ ।

అయోధ్యామేవ సేవన్తే చతుర్థావరణే స్థితాః ॥ ౪౩ ॥

సాకేతపూర్వదిగ్భాగే శ్రీమతీ మిథిలాపురీ ।

సర్వాశ్చర్యవతీ నిత్యా సచ్చిదానన్దరూపిణీ ॥ ౪౪ ॥

హమ్యః ప్రాసాదవర్ష్యైశ్చ నానారత్నపరిష్కృతైః ।

విమానేర్వివిధైరుచైశ్చిత్రధ్వజపతాకీభిః ॥ ౪౫ ॥

భ్రాజతే పరిఖాదుర్గవివిధోద్యానసంకూలా ।

తస్యాం శ్రీమన్మహారాజః శీరకేతుః ప్రతాపవాన్ ॥ ౪౬ ॥

శ్వశురో రామచన్ద్రస్య వాత్సల్యాదిగుణార్ణవః ।

నిమివంశధ్వజః శూరశ్చతురణ్ణబలాన్వితః ॥ ౪౭ ॥

వేదవేదాన్తసారజ్ఞః సర్వశాస్త్రవిశారదః ।

ధన్వర్షదవిదాం శ్రేష్ఠః సర్వైశ్వర్యసమన్వితః ॥ ౪౮ ॥

దాసీదాసగణైర్నిత్యం సేవితో వసతి స్వరాట్ ।

దక్షిణస్యాం దిశి శ్రీమాన్ కోశలాయా గిరిర్మహాన్ ॥ ౪౯ ॥

భ్రాజతే చిత్రకూటః సచ్చిన్మయానన్దమూర్తిమాన్ ।

నానారత్నమయైః శ్రృంగ్విచిత్రైశ్చిత్రపాదపైః ॥ ౫౦ ॥

సుధాస్వాదుఫలే రమ్యైః పుష్పభారావలమిభిః ।

లతాజాలవితావైశ్చ గుఙ్ఘాద్భ్రమరసంకూలైః ॥ ౫౧ ॥

మత్తకోకిలసన్నాదేః కూజద్భ్రశ్చిత్రపక్షిభిః ।

నృత్యనృత్యమయూరైశ్చ నిర్ధరైనిమలామ్బుభిః || ౫౨ ||

సీతయా సహ రామస్య లీలారసవివర్ధనః |

చిద్రూపా కాఞ్చనీ భూమిః సమా రత్నైర్విచిత్రితా || ౫౩ ||

సమన్తాత్ పర్వతిస్ద్యస్య దివ్యకాననమణితా |

యత్ర మన్దాకినీ రమ్యా వహతి శ్రీమతీ నదీ || ౫౪ ||

మణినిర్మలతోయాథ్యా బజ్రవైడూర్యబాలుకా |

గుఙ్గానృధువ్రతశ్రేణీ ప్రఫుల్లమకలాకులా || ౫౫ ||

చిత్రపక్షికలక్వాణముఖరీకృతదిక్ తటా |

స్వర్ణస్ఫటికమాణిక్యముక్తాబద్ధతటద్వయా || ౫౬ ||

చిత్రపుష్పలతాపుఙ్గాకుఙ్గాని శోభితాని చ |

మధురాణి సహస్రాణి తస్యాస్తీరద్వయోరపి || ౫౭ ||

సన్ని నిత్యవిహారార్థం జానకీరామచన్ద్రయోః |

అయోధ్యా పశ్చిమే భాగే కృష్ణస్య పరమాత్మనః || ౫౮ ||

నిత్యం వృన్దావనం ధామ చిన్మయానన్దమద్భుతమ్ |

సమన్తాద్ భూః సమా యత్ర కాఞ్చనీ రత్నచిత్రితా || ౫౯ ||

దివ్యవృక్షైర్లతా కుఙ్జైర్గుఙ్గానృత్యమధువ్రతైః |

సవినైః పల్లవైః స్నిగ్ధైః ఫలేః పుష్పైశ్చ సన్నతేః || ౬౦ ||

నదత్పక్షిగణైశ్చిత్రైర్మయారేశ్చ విరాజతే |

గోవర్ధనో గిరిర్యత్ర కాఞ్చనో రత్నమణితః || ౬౧ ||

లతాపాదపసజ్కీర్ణో గుహనిర్భరకూటవాన్ |

నదీ యత్ర మహాపుణ్యా కాలిన్దీ కృష్ణవల్లభా || ౬౨ ||

నీలరత్నజలోత్పృజితరక్తౌవర్తమాలినీ |

ఫుల్లపజ్కైరుహా మత్తకూజదృష్టావిహాఙ్గమా || ౬౩ ||

స్వర్ణఘట్టతటా రత్నబాలుకా శోభతే భృశమ్ |

గోపిగోపగణైర్నిత్యైర్గో వృన్దైర్గోపబాలకేః || ౬౪ ||

శ్రీమన్నన్దయశోదాభ్యాం భ్రాత్రా శ్రీమద్వలేన చ |

సఖీభిర్గోపకన్యాభిర్వృషభానుసుతాదిభిః || ౬౫ ||

సార్థం వసతి తత్రైవ శ్రీకృష్ణః పురుషోత్తమః ।
కృణద్వేణుమనోహారీ విహారీ రాసమణ్డలే ॥ ౬౬ ॥
శ్రీరాధికా ముఖామ్భోజమకరన్దమధువ్రతః ।
సత్యాయాశోత్తరే భాగే మహావైకుణ్ఠసంజ్ఞకమ్ ॥ ౬౭ ॥
మహావిష్ణోః పరం ధామ ద్రువం వేదైః ప్రకీర్తితమ్ ।
సర్వతః ఖచితా రత్నైర్భూమిర్యత్ర హిరణ్మయీ ॥ ౬౮ ॥
వాపీకుణ్డతటాకైశ్చ దివ్యారామైర్విరాజతే ।
సమన్తాచ్చ నదీ యత్ర విరజా ఫుల్లపఙ్కజా ॥ ౬౯ ॥
స్వచ్ఛ స్ఫటికతోయోఘావర్త తుఙ్గతరఙ్గణీ ।
స్వర్ణరత్నతటా రమ్యా వజ్రస్ఫటికసైకతా ॥ ౭౦ ॥
భజపక్షిగణోద్భుష్ట కోలాహలసమాకులా ।
ప్రాసాదైః పార్షదేన్ద్రాణాం విమానైర్వివిధైస్తథా ॥ ౭౧ ॥
చిత్రశాలోత్తమైర్దివ్యైర్వ్యూహజాలైః సహస్రశః ।
ఉచ్చైర్ధ్వజపతాగ్రైరత్నకాఙ్గానచిత్రితైః ॥ ౭౨ ॥
లలనారత్నసజ్జైశ్చ తల్లోకం దోశ్యతేఽధికమ్ ।
హైరణ్యం సుమధ్రరత్నైః ఖచితం పరమాయతమ్ ॥ ౭౩ ॥
తత్రైకం భవనం ప్రాంశుప్రాసాదైః పరివారితమ్ ।
సహస్రైః కలశై భాతం ధ్వజైశ్చిత్రైశ్చ కేతుభిః ॥ ౭౪ ॥
ముక్తాదామవితానైశ్చ చిత్రరత్నగవాక్షకైః ।
మహద్వజ్రకపాటైశ్చ మణిస్తమ్భైః సహస్రశః ॥ ౭౫ ॥
రతనాఙ్గణం మహాకక్షం భాతి తల్లోకభూషణమ్ ।
తన్మధ్యే శేషపర్యఙ్కే నిత్యసత్త్వైకవిగ్రహః ॥ ౭౬ ॥
ఆస్తే నారాయణో నిత్యః కిశోరః సద్గుణార్ణవః ।
మేఘశ్యామశ్చతుర్బాహుస్తడిత్పితామృపరావృతః ॥ ౭౭ ॥
శ్యామస్నిగ్ధాలక వ్రాతైరుల్లసన్ముఖపఙ్కజః ।
మహద్రత్నకిరీటేన కుణ్డలాఙ్గదకఙ్కణేః ॥ ౭౮ ॥
శ్రీవత్స కౌస్తుభాభ్యాం చ సదగస్థివనమాలయా ।

వైజయన్త్యోపవీతేన ముద్రికాహారనూపురేః ॥ ౭౯ ॥
 స్వర్ణసూత్రేణ కాంక్షయాదిభూషణైభూషితో విభుః ।
 శంఖచక్రగదాపద్మాద్యాయుధైశ్చాచ్యుతః ॥ ౮౦ ॥
 విభాతి శ్రీమతీభిశ్చ శ్రీభూలీలాదిశక్తిభిః ।
 విష్వక్సేనాదయో నిత్యముక్తా ముక్తాశ్చ సూరయః ॥ ౮౧ ॥
 శుద్ధసత్వాత్మకాః సర్వే శ్యామలాంకాశ్చతుర్భుజాః ।
 దివ్యగన్ధానులిప్తాంకాః పద్మాక్షః పీతవాససః ॥ ౮౨ ॥
 సుకేశాః సుస్మితా దివ్యమాల్యాలంకారభూషితాః ।
 సర్వాయుధధరా దివ్యలలనాయూథ సేవితాః ॥ ౮౩ ॥
 భగవన్తం శ్రియా జుష్టం సేవన్తేఽహర్నిశం ముదా ।
 మిథీలాచిత్రకూటశ్చ శ్రీమద్వందనం తథా ॥ ౮౪ ॥
 మహావైకుంఠమేతద్ధి పంచమావరణే మునే ।
 తతస్తు పరమానందసన్దోహం పరమాద్భుతమ్ ॥ ౮౫ ॥
 ఆయోధ్యాయాశ్చతుర్ధిక్ష చతుర్విశతియోజనమ్ ।
 సర్వతో వేష్ఠితం నిత్యం స్వప్రకాశం పరాత్పరమ్ ॥ ౮౬ ॥
 సచ్చిదేకరసానందం మాయాగుణవివర్జితమ్ ।
 వాఙ్మనోగోచరాతీతం ప్రమోదారణ్యసంజ్ఞకమ్ ॥ ౮౭ ॥
 రామస్యాతిప్రియం ధామ నిత్యలీలారసాస్పదమ్ ।
 జామూబానదమయీ యత్ర భూః సమంతాత్ ప్రకాశతే ॥ ౮౮ ॥
 చిద్రూపిణీ సమా శ్లక్షా పరానందవివర్ధినీ ।
 చన్ద్రకాన్తోపలైశ్చిత్రా కకచిచ్ఛ స్ఫటికోపలా ॥ ౮౯ ॥
 మణిభిః పద్మరాగైశ్చ కచిద్ వజ్రైర్మహాప్రభేః ।
 ఇన్ద్రసింహాపలైర్బద్ధా మాణిక్యేర్వివిధేః క్వచిత్ ॥ ౯౦ ॥
 రత్నైర్వంశచ్ఛ దైర్భాత్యైర్వైడూర్వైః ఖచితా కచిత్ ।
 అవిధాభిశ్చ ముక్తాభిః ప్రవాలైశ్చక్వచిత్కచిత్ ॥ ౯౧ ॥
 మహారైశ్చిత్రితా రత్నైర్నీలపీతాసితారుణైః ।
 స్యమన్తైర్భృజమానైశ్చ చిన్తారత్నచయైస్తథా ॥ ౯౨ ॥

చిత్రతా వసుధా సర్వా ద్యోతయత్యధికం ప్రియమ్ |
 పూర్వాదిషు చతుర్దిక్షు క్రమేణ తద్వనే మునే || ౯౩||
 గిరయః సన్ని చత్వారస్తేషాం నామాని మచ్ఛుణు |
 శ్రృగారాద్రిశ్చ రత్నాద్రిస్తథా లీలాద్రిరేవ చ || ౯౪||
 ముక్తాద్రిశ్చ స్వయా లఙ్క్యా ద్యోతయన్తి దిశో దశ |
 ఆహ్లాదిన్యాశ్చ పూర్వస్యాం యథా ప్రోద్యన్ ప్రభాకరః || ౯౫||
 సీలరత్నమయో భాతి శ్రృణ్గారాద్రిర్మనోహరః |
 దక్షిణస్యాం దిశి శ్రీమద్రత్నద్రిర్ద్యోతయన్ వనమ్ || ౯౬||
 పీతరత్నమయః కాన్త్యా భూదేవ్యా భ్రాజతే ప్రియః |
 ప్రతిచ్యాం దిశి లీలాద్రిర్లీలాలితకాన్తిభిః || ౯౭||
 రాజతే రక్తరత్నాఢ్యో రామస్య రతివర్ధనః |
 శ్రియా దేవ్యా హి లీలార్థం ముక్తాద్రిర్మణితో మహాన్ || ౯౮||
 ఉదీచ్యాముజ్జ్వలో రత్నైశ్చన్ద్రకాన్తైరుదఞ్చుతే |
 చిత్రపుష్పోఘసమ్పన్నైర్లతాపుష్పావితానకైః || ౯౯||
 స్వల్పీకృత సుధాస్వాదుఫలభారాతిసన్నతైః |
 నపీనపల్లవో పేతైర్గుఞ్జాన్మత్తమధువ్రతైః || ౧౦౦||
 కూజచ్చిత్రద్విజైసీలకణ్ణకేకినినాదితేః |
 ప్రమత్త కోకిలకాణముఖరీకృతదిముఖైః || ౧౦౧||
 విచిత్రైర్వివిధైః స్నిఘైర్వృక్షైర్పితృమధువ్రతైః |
 ఉన్నతైః శిఖరైర్భూతైః స్యన్దమానైశ్చ నిర్ఘరిః || ౧౦౨||
 గుహామిశ్చ విరాజన్తే చత్వారస్తే నగోత్తమాః |
 తత్ప్రమోదవనే సన్ని మధురాణి నవాని చ || ౧౦౩||
 ద్వాదశ వనరత్నాని తన్నామాని శ్రృణుష్వ మత్ |
 శ్రీశ్రృగారవనం భాస్వద్యిహారవనమద్భుతమ్ || ౧౦౪||
 తమాలం చ రసాలం చ చమ్పకం చన్దనం తథా |
 పారిజాతవనం దివ్యమశోకవనముత్తమమ్ || ౧౦౫||
 విచిత్రాఖ్యం వనం కాన్తం కదమ్బువనమేవ చ |
 తథాఽనఙ్గవనం రమ్భం వనం శ్రీనాగకేశరమ్ || ౧౦౬||

ద్వాదశైతాని నామాని వనానాం కథితాని తే ।
 సర్వేషు సాస్థ్యసీలాభ్రనిభేషు వివినేషు చ ॥ ౧౦౭॥
 నివిడేషు నవా నిత్యా విచిత్రా వివిధా ద్రుమాః ।
 చిన్మయాః కమనీయాశ్చ కిశోరాః కామవిగ్రహాః ॥ ౧౦౮॥
 సుస్నిగ్ధాః కోమలాః సూక్ష్మాశ్చోత్తస్యమృతవిప్రుషః ।
 నవీనైః పల్లవైః శ్లక్షణైర్బ్రుదులైర్వాయుచచ్ఛలైః ॥ ౧౦౯॥
 విచిత్రైర్లమిబ్బతైర్నిలహరిత్పితారుణై ర్ధనైః ।
 పుష్పాణాం పఞ్జవర్ణానాం దివ్యాయాం చ సుగంధినామ్ ॥ ౧౧౦॥
 నవానామప్రమేయాణాం నిత్యానామభితో భృశమ్ ।
 ప్రపుల్లనాం సుధాస్వాదుఫలానాం చ విశేషతః ॥ ౧౧౧॥
 మహాభారేణ శాఖాభిర్లుణ్ణన్తి ధరణీతలే ।
 దివ్యస్వర్ణమహారత్నజాలైశ్చిత్రిత వేదికాః ॥ ౧౧౨॥
 పఞ్చ ప్రకారసత్పుష్పవ్రతతోఽఘ్నితానకాః ।
 సువర్ణవల్కలాస్తత్ర ముక్తాపుష్పావతంసకాః ॥ ౧౧౩॥
 లతాశ్వింతామణిఫలా రత్నపల్లవశోభితాః ।
 నానాపుష్పరజః పృక్తశబలాః షట్పదా ముదా ॥ ౧౧౪॥
 అనంతా యత్ర గుఞ్జన్తి భ్రమన్తో గన్ధగృన్థవః ।
 మత్తాః పుష్పరసం పీత్వా పతన్తి పృథివీతలే ॥ ౧౧౫॥
 పునరుత్థాయ ధావన్తి పుష్పాఘేషు ముహుర్ముహుః ।
 ప్రవిలీయ పలాయన్తే ద్రుమమన్యం హి యూథశః ॥ ౧౧౬॥
 సమన్తాద్ భ్రమరీభిస్తే విక్రీడన్తే సమం ముదా ।
 అనంతా నిర్వృతా మత్తాః క్వచిత్ కూజన్తి కోకిలాః ॥ ౧౧౭॥
 సారికాశ్చ శుకాశ్చిత్రాః క్వచిద్ గాయన్తి సజ్జశః ।
 కచిత్రావతత్రాతాః కపోతాశ్రక్క ణన్తి హి ॥ ౧౧౮॥
 రటన్తి రాగిణోఽత్యన్తం చఞ్చులాశ్చాతకాః క్వచిత్ ।
 చన్ద్రమణ్ణలసంకృశాః ప్రమదాభిర్ముదాన్వితాః ॥ ౧౧౯॥
 హంసా ముక్తాశ్చ ఖాదన్తో నదన్తి మధురం క్వచిత్ ।

కవచిత్ క్రౌంచుశ్చకోరాశ్చా కలహంసాశ్చ సారసాః ॥ ౧౨౦ ॥

విచిత్రాః పక్షిణశ్చాన్యే స్వయోషిద్భిర్మనోహరాః ।
రమన్తే నాదయన్తశ్చ వనం నానారవైర్భృశమ్ ॥ ౧౨౧ ॥

తిరస్కృతామృతస్వాదుఫలాని వివిధాని చ ।
అదన్తి తేషు సర్వేషు విచిత్రేషు వనేషు చ ॥ ౧౨౨ ॥

ప్రసృత్యన్తి మయూరీభిః సార్థంః మత్తాః శిఖణ్ణినః ।
నిత్యశ్రీకర్ణికారాశ్చ కున్దవృన్దాశ్చచమల్లికాః ॥ ౧౨౩ ॥

లవక్కులతికా జాత్యే మాలత్యే యూధికాస్తథా ।
మాఘవ్యశ్చైవ కేతకో వాసన్త్యః పరమాద్భుతాః ॥ ౧౨౪ ॥

స్థూలపద్మాశ్చ కజ్జాశ్చ నేవన్త్యే వివిధాస్తథా ।
అన్యాశ్చిత్త్ర లతాః వైః వై పుష్పైర్ధైర్వివిధైర్భృశమ్ ॥ ౧౨౫ ॥

ప్రకుర్వన్తి వనే సర్వం ద్రవ్యం గన్ధాధివాసితమ్ ।
వాతాశ్చ శీతలా మన్దా సుగన్ధాస్తద్వనే సదా ॥ ౧౨౬ ॥

ప్రవాన్తి పరమానన్దవర్ధనాః షద్వదానుగాః ।
నానాపుష్పరజోభిశ్చ రజ్జితా భూర్విరాజతే ॥ ౧౨౭ ॥

కచిత్పితా క్కచిన్నీలా హరిద్రక్తా సితా క్వచిత్ ।
పాదపప్రమ్యుతైః పుష్పైరాచ్ఛన్నాః పఞ్చవర్ణకైః ॥ ౧౨౮ ॥

కుఢేవాభాతి విస్తీర్ణా చిత్రవర్ణా క్వచిత్ క్వచిత్ ।
దీర్ఘికా వివిధాస్తత్ర మణినిర్మలవారిణా ॥ ౧౨౯ ॥

పూర్ణా మాణిక్యసోపానాః స్ఫటికోపలకుట్టిమాః ।
తీరస్థద్రుమసచ్ఛన్నాః ప్రఫుల్లవివిధీత్పలాః ॥ ౧౩౦ ॥

కూజత్పక్షిగణైశ్చిత్తైర్గుఞ్జాద్భృశ్చైర్నినాదితాః ।
పూల్లపఞ్చకజకల్లోలజలా గుఞ్జాన్మధువ్రతాః ॥ ౧౩౧ ॥

పుష్కరిణ్యో ద్వీజోద్ధుష్టద్రు మగుమ్మలతాచయాః ।
తటాకాని సరమ్యాణి విశాలాని వనే వనే ॥ ౧౩౨ ॥

విచిత్రమణిసోపానతీర్థాని వివిధాని చ ।
కుణ్డాని కమనీయాని సన్తి స్ఫటికవారిభిః ॥ ౧౩౩ ॥

సన్నాదితవనాన్తాని నదద్భిశ్చిత్తపక్షిభిః ।
 ప్రాసాదా మణ్డపాః సాన్ధ్యకాసనేషు క్వచిత్ క్వచిత్ ॥ ౧౩౫॥
 మధ్యే మధ్యే ప్రదీప్యంతే వేదికా వివిధాస్తథా ।
 కాఞ్చనాశ్చన్యకానైశ్చ మణిభిశ్చిత్రితా క్వచిత్ ॥ ౧౩౬॥
 చిన్తారత్నైః క్వచిచ్ఛన్యనీలరత్నైర్విచిత్రితాః ।
 పద్మరాగైః ప్రవాలైశ్చ క్వచిద్ వ్రజైః స్ఫురత్ప్రభైః ॥ ౧౩౭॥
 వైడూర్యైర్భాసమానైశ్చ స్యమన్తైః ఖచితః క్వచిత్ ।
 క్వచిద్వంశచ్ఛ దైర్భాతైమణిక్యైశ్చ మనోహరైః ॥ ౧౩౮॥
 హరిద్రత్నైశ్చ ముక్తాభిః ప్రవాలైశ్చాపి మణ్డితః ।
 అన్యైర్విచిత్రతేషు మృదులాస్తరణేస్తథా ॥ ౧౩౯॥
 ముకాదామవితానైశ్చ దర్పణేశ్రాప్పలఙ్కృతాః ।
 ముక్తాపుష్పలతాజాలకుంజాని మణ్ణులన్యలమ్ ॥ ౧౪౦॥
 భృంగుపక్షిప్రఘ్నాని తదన్వనే సన్త్యనేకశః ।
 వసన్తో హి కచిత్ తత్ర నిత్యమేవ విరాజతే ॥ ౧౪౧॥
 నిదాఘశ్చ క్కచిత్ ప్రావృట్ క్వచిన్నిత్యం శరత్ తథా ।
 హేమన్తశ్చ క్వచిన్నిత్యం శిశిరో వర్తతే క్వచిత్ ॥ ౧౪౨॥
 షడేతే ఋతవః స్వస్వభూత్యా వై సంవసన్తి హి ।
 దేశీ దేవగిరిశ్చైవ వైరాటీ టోడికా తథా ॥ ౧౪౩॥
 లలితా చైవ హిణ్డోలీ రాగిణ్యః షట్ ప్రకీర్తితాః ।
 మూర్తిమతీభిరేతాభిః స్వపత్నీభిర్మనోహరః ॥ ౧౪౪॥
 వసన్తో మూర్తిమాన్ రాగో వసన్తే వర్తతే సదా ।
 భైరవీ గుర్జరీ చైవ రేవా గుణకరీ తథా ॥ ౧౪౫॥
 వజ్రాక్షీ బహులీ చైవ రాగిణ్యః షట్ సువిగ్రహాః ।
 ఏతాభిః స్వసహాభిర్యోయోషిద్భిభైరవోఽదుభుతః ॥ ౧౪౬॥
 రాగః సంవర్తతే నిత్యం నిదాఘే మూర్తిమాన్ స్వయమ్ ।
 మల్లారీ సోరఠీ చైవ సావేరీ కౌశికీ తథా ॥ ౧౪౭॥
 గాన్ధారీ హరి శ్రుఙ్గారా రాగిణ్యః షట్సుఖప్రదాః ।
 సురూపాభిః స్వభార్యాభిరేతాభిమూర్తిమాన్ మహాన్ ॥ ౧౪౮॥

ప్రావృషి ప్రీతికృన్నిత్యం మేఘరాగః ప్రతిష్ఠితః ।
 విభాసీ చాథ భూపాలీ మాలశ్రీ పటమజ్జరీ ॥ ౧౪౯ ॥
 వడహంసీ చ కర్ణాటీ రాగిణ్యోఽద్భుతవిగ్రహాః ।
 స్వదారైః షణ్ణిరేతాభిః పుత్రపౌత్రస్నుషాదిభి ॥ ౧౫౦ ॥
 రూపవాన్ పఞ్చమో రాగః సర్వదా శరది స్థితః ।
 కామోదీ చాపి కల్యాణీ హ్యభీరీ నాటికా తథా ॥ ౧౫౧ ॥
 సాలజీనటహమ్మీరీ రాగిణ్యః సురతిప్రదాః ।
 దివ్యరూపాభిరేతాభిః స్వస్త్రీభిర్దివ్యరూపవాన్ ॥ ౧౫౨ ॥
 హేమస్తే సర్వదా రాగో దీపకాఖ్యశ్చ తిష్ఠతి ।
 మాలవీ త్రివణీ గౌరీ కేదారీ మధుమాధవీ ॥ ౧౫౩ ॥
 పార్వతీయా తథా వైవ రాగిణ్యః శ్రుతిసౌఖ్యదాః ।
 షడ్మర్ధిరూర్తిమతీభిః స్వనాయకాభిశ్చ మూర్తిమాన్ ॥ ౧౫౪ ॥
 శిశిరే సంస్థితో నిత్యం శ్రీరాగః సకుటుమ్బకః ।
 రాగాః షట్సురుషాశ్చేత్థం షట్రింశచ్చ తథా స్త్రియః ॥ ౧౫౫ ॥
 రాగిణ్యః పరివారైశ్చ నివసన్తి సదా వనే ।
 ప్రమోదకాననం షష్టమేతదావరణం మహత్ ॥ ౧౫౬ ॥
 తవ భక్త్యా ప్రసన్నేన మయా ప్రోక్తం ద్విజోత్తమ ।
 తతశ్చ సరితామాదికారణం సరయా సరిత్ ॥ ౧౫౭ ॥
 శ్రీమతీ శాశ్చతీ నిత్యం సర్వలోకైకపావనీ ।
 సచ్చిద్ధనపరానన్దరూపిణీ రామవల్లభా ॥ ౧౫౮ ॥
 విరజాద్యాః పరా నద్యో యస్యాంశాల్లోకవిశ్రుతాః ।
 యన్నామోచ్ఛారణాత్ సద్యో ముక్తాః సంసారబన్ధనాత్ ॥ ౧౫౯ ॥
 ప్రాఘ్నయుర్దివ్యదేహం చ ససీతం రఘునన్దనమ్ ।
 తజ్జలం నిర్మలం కాన్తం గమ్భీరావర్తశోభితమ్ ॥ ౧౬౦ ॥
 ఉత్తుజ్గ విలసదీవిచిధవలీకృతదిన్దుఖమ్ ।
 మనీకృతశరచ్చన్ద్రకరం చన్ద్రమణిప్రభమ్ ॥ ౧౬౧ ॥
 తిరస్కృతసుధారవాదు కున్దవృన్ద హిమద్యుతి ।

ప్రపుణ్ణైః పఙ్కజైరక్షైః శుక్లైః పీతైః తథాఽసితైః ॥ ౧౬౨ ॥

అన్యైర్నానావిధైర్దివ్యైః సుగంధీకృతమద్భుతమ్ ।

హంసైః క్రౌంచైః శృంగైః శృంగైః చక్రవృక్షైః సారసైః ॥ ౧౬౩ ॥

సదారైరతికూజద్భిశ్చిత్త్రైశ్చాన్యైః పతత్రిభిః ।

భ్రమద్భిర్భ్రమరైర్మత్తైర్గుఙ్గాద్భిర్మధురస్వరైః ॥ ౧౬౪ ॥

మత్తాభిర్భ్రమరీభిశ్చ సమన్తోన్ముఖరీకృతమ్ ।

మణిభిశ్చన్ద్రకాన్తైశ్చ పద్మరాగైశ్చ కౌస్తుభైః ॥ ౧౬౫ ॥

క్వచిద్ వంశచ్ఛదైర్వ జ్యైశ్చేద్రసీతైః స్యమన్తకైః ।

చిన్తారత్నైశ్చ వైడూయైర్ముక్తాభిః స్ఫటికైః క్వచిత్ ॥ ౧౬౬ ॥

మాణిక్యైశ్చ క్వచిద్రత్నైర్నానావర్ణైః సకాఞ్చనైః ।

ఖచితానాం సుతీర్థానాం సహస్రాణాం తటద్వయే ॥ ౧౬౭ ॥

ప్రతివిష్టైర్బలం స్వచ్ఛం నానావర్ణం ప్రకాశతే ।

వజ్రస్ఫటికముక్తానాం సూక్ష్మచూర్ణాని బాలుకాః ॥ ౧౬౮ ॥

తథా చన్ద్రమణీనాం చ ద్యోతయన్తి సరిత్తతే ।

ఏవం శ్రీ సరయూ రమ్యా పరమానందాయినీ ॥ ౧౬౯ ॥

సప్తమావరణం విద్ధి సాకేతస్య సరిద్వరా ।

సప్తావరణమధ్యే తు రాజతే రామవల్లభా ॥ ౧౭౦ ॥

అయోధ్యా తత్పరా బోధ్యా సాన్ధ్యానన్తైకవిగ్రహా ।

ఇతీదం వర్ణితం నిత్యం సప్తావరణసంయుతమ్ ॥ ౧౭౧ ॥

శ్రీ సాకేతామిధానం శ్రీరామధామ పరాత్పరమ్ ।

రామధామ్నః స్వరూపం చ మహాత్మ్యం మునిసత్తమ ॥ ౧౭౨ ॥

పఠేద్వా శ్రృణుయాన్నిత్యం య ఏతద్ భక్తిసంయుతః ।

స గచ్ఛేత్ పరమం ధామ సాకేతం యోగిదుర్లభమ్ ॥ ౧౭౩ ॥

జ్ఞానం యోగశ్చ ధ్యానం చ తపశ్చాత్మవినిగ్రహాః ।

నానా యజ్ఞాశ్చ దానాని సర్వతీర్థావగాహనమ్ ॥ ౧౭౪ ॥

ఏతస్య పాఠమాత్రేణ శ్రవణేన చ యత్ ఫలమ్ ।

భవేత్ తస్య భరద్వాజ సహస్రాంశం న చాప్పుయః ॥ ౧౭౫ ॥

శ్రీభరద్వాజ ఉవాచ -

తత్త్వామృతం పీతమనన్యచేతసా సుధాధికం త్వన్ముఖనిర్గతం మయా ।

ధన్యోఽస్మ్యహం నాథ పదద్వయం ప్రభో నమామి నిత్యం చ తవాస్మి కింకరః ॥ ౧౭౬ ॥

ఇతి శ్రీమద్ వశిష్టసంహితాయాం శ్రీమద్వశిష్టభరద్వాజ సంవాదే

నిత్యశ్రీరామధామ స్వరూప వర్ణనాత్మకః షడ్వింశతితమోఽధ్యాయః ॥ ౨౬ ॥

Proofread by P. Sudarshana

——
Paratpara Shrirama Dhamavarnanam

pdf was typeset on February 11, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

